

**A Kúria**  
**mint felülvizsgálati bíróság**  
**ítélete**

**Az ügy száma:** Pfv.VI.20.550/2020/6.

**A tanács tagjai:** . Puskás Péter a tanács elnöke  
. Kocsis Ottilia előadó bíró  
. Csesznok Judit Anna bíró

**A felperes:**

**A felperes képviselője:** Francsics és Társai Ügyvédi Iroda,  
ügyintéző: dr. Górh Csaba Gyula ügyvéd

**Az alperes:**

**Az alperes képviselője:** dr. Juhászné dr. Grunda Erzsébet kamarai jogtanácsos  
**A per tárgya:** közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:** felperes

**A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:**  
ővárosi Ítéltábla  
17.Pf.20.936/2019/5-II.

**Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:**  
ővárosi Törvényszék  
36.P.21.831/2018/44.

**Rendelkező rész**

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.
- Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak, felhívásra, 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

**I n d o k o l á s**

**A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**

- [1] Az alperes jelentős kárt okozó csalás büntette miatt 2012. február 1-én nyomozást rendelt el a magát az S. Zrt. (a továbbiakban: Zrt.) ügynökének kiadva több sértettel megbízási, illetőleg számla szerződéseket kötő T. I. (a továbbiakban: vádlott) ellen. Dr. F. I. 2012. október 10-én adott át a

vádlottnak 200.000 USD-t részvényvásárlás céljából azzal, hogy a részvényeket egy hét elteltével értékesíti és a befolyó összeget adja majd vissza. A vádlottat csalás miatt 2013. január 9-én feljelentette, a 200.000 USD kára megtérítése iránt polgári jogi igényt terjesztett elő. A Budai Központi Kerületi Bíróság a 40.Bny.490/2016/2. számú végzésével 2016. március 2-án zár alá vételt rendelt el, a vádiratot az ügyész 2016. június 13-án nyújtotta be a vádlottal szemben több rendbeli, jelentős nagyobb és kisebb kárt okozó, folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett csalás, 56 rendbeli hamis magánokirat felhasználása miatt. Dr. F. I. a követelését 2017. április 1-én a felperesre engedményezte.

### **A kereseti kérelem és az alperes védekezése**

- [2] A felperes, mint engedményes a keresetében kérte kötelezni az alperest 200.000 USD és ennek 2013. január 9. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 349. § (1) bekezdése alapján. Az indokolása szerint a jogelődje, dr. F. I. zár alá vételi indítványáról a rendőrkapitányság nem döntött, elmulasztotta a zár alá vételt, a házkutatást [a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 176. §].
- [3] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A védekezése szerint a nyomozati cselekményeket az ügyészi felügyelet alatt folyt nyomozás aktuális állásának megfelelően foganatosította.

### **Az első- és másodfokú ítélet**

- [4] Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította. Az indokolása szerint az alperes kárfelelőssége nem állapítható meg, a felperes jogelődjének kára már a feljelentést megelőzően bekövetkezett. Hiányzik az okozati összefüggés is, az, hogy az alperes magatartása szükségszerű feltétel lett volna a felperest ért kár, mint eredmény szempontjából.
- [5] A másodfokú bíróság a felperes fellebbezése folytán hozott ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az indokolása szerint az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletének az indokaival nem értett egyet, mert szükségtelen az okozati összefüggés vizsgálata, ha a kár bekövetkezése nem bizonyított. A károkozóként megjelölt magatartás vagy mulasztás, és a kár bekövetkezése bármelyikének hiányában kizárt a kettő közötti okozatosság. A jogerős ítélet szerint a vádlott a felperes jogelődjével 2012. október 10-én a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződést kötött, az alapján 200.000 USD-t azért vett át azért, hogy azzal tőzsdei ügyleteket bonyolítson. A 2012. október 31-én keltezett „Átvételi elismervény”-ben a vádlott a „kölcsön vett” összegek 2012. november 15-ig történő visszafizetését vállalta, az ügyletből eredő tartozást saját tartozásaként ismerte el. A vádlott a kötelezettségei teljesítésével a Ptk. 298. § a) pontja szerint késedelembe esett, tőle a felperes jogelődje a Ptk. 300. § (1) bekezdése alapján a szerződés teljesítését, azaz a kölcsön visszafizetését követelheti. A 200.000 USD átadása miatt a felperes jogelődjének vagyonában bekövetkezett csökkenéssel így szemben áll az ugyanakkora értékű polgári jogi követelés, a vagyonában valójában nincs csökkenés, azaz a Ptk. 355. § (4) bekezdésére is figyelemmel - a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján - nincs kára. A kár bizonyítatlan, a bekövetkezése kizárólag akkor lesz megállapítható, ha a büntető bíróság a vádlott elleni büntetőperben helyt ad a felperes jogelődje által előterjesztett polgári jogi igénynek, vagy polgári bíróság a szerződés teljesítésére kötelezés iránti igényt megalapozottnak ítéli és a jogerős büntető vagy polgári ítélet alapján a vádlott ellen indított végrehajtás nem vezet eredményre.

## A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereseti kérelmének helyt adó határozat hozatalát kérte. Megsértett jogszabályként - figyelemmel a Ptk. 339. § rendelkezéseire is - a Ptk. 349. § (1) bekezdését, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 121. § (1) bekezdés *d*) pontját, a Pp. 26. § első fordulátát jelölte meg. A jogszabálysértést azzal indokolta, hogy téves jogi álláspontra helyezkedett a másodfokú bíróság akkor, amikor azt állapította meg, hogy még nem következett be a kára, illetve, mert véleménye szerint a pertárgy értékét forintban kellett meghatározni. Tévedett a szerződéses követelés jogcímét, a felek személyét illetően is. A felülvizsgálati kérelem kitért arra, hogy az elsőfokú bíróságnak a keresetlevelét idézés kibocsátása nélkül elutasító végzését a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot az eljárás folytatására utasította azzal, hogy a per közigazgatási jogkörben okozott kár miatt folyik, a kár a nyomozás befejezésével bekövetkezett, a követelés nem időelőtti. Ebből következően a perben nem álló vádlottal szemben a csalás büntette miatt folyamatban lévő büntetőeljárás kimenetele nem előkérdése a jelen pernek. Azt kellett vizsgálni, hogy az alperes a felróható mulasztásával kárt okozott-e. A felperes jogelődjének szándéka szerint az S. Zrt.-vel megbízási szerződés jött létre, a vádlott a megbízott nevében járt el. A csalásról történt tudomásszerzést követően keltezett az átvételi elismervény, ami egyben tartozáselismervő nyilatkozat, abban a „kölcson vett” kitétel jogi tévedés, a megbízási jogviszonyt nem módosította, de mindegy is, hogy a vádlott milyen jogcímen tartozik. Amennyiben az alperes a nyomozása során nem mulaszt és lefoglalja a házkutatások során a tudottan a vádlottnál fellelhető több mint 2.000.000 USD-t, az pernyertessége esetén fedezetül szolgált volna a 200.000 USD követelése kielégítésére. Ugyanez igaz a bankszámlák zár alá vételére is, ahol bizonyítottan megfordult minimum 400.000 USD. A 2016. március 2-án történt zár alá vételkor a vádlott már vagyontalan volt, eredményes végrehajtás nem volt foganatosítható. A követelés behajthatatlansága az alperes felróható és jogellenes mulasztásával áll okozati összefüggésben. Az elmulasztott nyomozati cselekmények foganatosításuk esetén nagy valószínűséggel eredményre vezettek volna, a lefoglalt vagyon a felperes teljes követelésének elegendő fedezetül szolgált volna és így a kára nagy valószínűséggel teljes egészében megtérül.
- [7] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítéletet hatályában fenntartani.

## A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem alapos, a jogerős ítélet a hivatkozott okból nem jogszabálysértő. A Kúria számára a felülvizsgálati kérelem meghatározta a jogerős ítélet felülbírálatának a tartalmi és perjogi kereteit, kötötte az abban megfogalmazott jogszabálysértés: a megjelölt jogszabályhely és a hivatkozott jogszabálysértés tartalmi körülírása [Pp. 272. § (2), 275. § (2) bekezdése, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. 4.]. A hivatkozott eljárásjogi jogszabálysértés kapcsán a Kúriának a Pp. 275. § (3)-(4) bekezdésre tekintettel azt kellett vizsgálnia, hogy az lényeges kihatással volt-e az ügy érdemi elbírálására. Arra azonban sem a keresetlevél tartalmi követelményeire vonatkozó Pp. 121. § (1) bekezdés *d*) pontjának, sem a pertárgyérték megállapítás Pp. 26. §-ába foglalt szabályának a megsértése nincs kihatással, a felülvizsgálati kérelmet nem teheti alapossá. A Kúria a per tárgyának értékét a felülvizsgálati eljárásban a másodfokú bíróság döntésétől eltérően is megállapíthatja [EBH2009. 1965.]. Mindazonáltal a Kúria egyetért a másodfokú bírósággal abban, hogy a polgári perben a pertárgy értékét más pénznemben érvényesített követelés esetén forintban is meg kell jelölni. Ez önmagában következik abból, hogy a Pp. hatásköri főszabálya a követelés forintértékén alapul [Pp. 27. § (1) bekezdés, 23. § (1) bekezdés *a*) pont].
- [9] A Ptk. 349. § alkalmazása szempontjából államigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség szükségképpen és együttes (konjunktív) elemeiként a Ptk. 349. § (1) bekezdésében írt különös és a

339. § (1) bekezdésében szabályozott általános feltételeket a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kellett bizonyítania. A jogellenes magatartás és a bekövetkezett kár közötti ok-okozati összefüggésnek, az oksági viszonyoknak relevánsnak kell lennie [adekvát kauzalitás], kártérítő felelősség hipotetikus [feltételezett] vagy alternatív okozatosságra nem alapozható. Releváns az ok, ha a kár és a jogellenes magatartás közötti oksági láncolatban meghatározó a közhatalmi cselekvés vagy mulasztás [EBH2008. 1868.II.]. Az exculpatios bizonyítási rendszer lényege, hogy ha a kártérítés e feltételeit a károsult bizonyította, a károkozó bizonyíthatja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A bizonyítási teher szabálya, hogy a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján a bizonyítatlanság jogkövetkezményei a bizonyító felet terhelik: a kártérítési kereset elutasítását eredményezi a konjunktív különös és általános feltételek bármelyikének a hiánya, míg azok bizonyítottsága esetén a károkozó a kimentés hiányában a kártérítési felelősség alól nem mentesülhet. A kártérítési előfeltételek fenti sorrendje a perbeli vizsgálatuknak is okszerű sorrendje: a különös feltétel hiányában a kártérítési felelősség általános feltételeit, azok hiányában pedig a károkozó felróhatóságát vizsgálni nem kell. Helyes a jogerős ítélet azon indoka is, amely szerint kár, mint okozat hiányában az ok-okozati összefüggés fel sem merül.

- [10] A felperes a bűncselekménynek is minősíthető kötelmi igényét a vádlottal szemben büntető eljárásban polgári jogi igényként érvényesítette, a közhatalmi jogkörben eljáró nyomozóhatóság terhére az eljárására irányadó, a Be. által szabályozott házkutatás, lefoglalás és zár alá vétel kényszerintézkedések elmulasztását róta. Az eljáró nyomozóhatóság kártérítő felelőssége csak a vagyoni igény polgári jogi igényként történő érvényesítése esetén vetődik fel, mégpedig kizárólag abban az esetben, ha a mulasztása megghiúsítja a polgári jogi igény kielégítését, azaz az eredménye vagyoni hátrány a Be. 54. § (1) bekezdése szerint a büntetőeljárásban részt vevő magánfél, a büntetőeljárásban polgári jogi igényt érvényesítő sértett számára. A felperes által szükségesnek ítélt büntetőeljárási kényszerintézkedések közül azonban csak a zár alá vétel szolgál a polgári jogi igény biztosítására, a vádlott által bűncselekmény útján megszerzett, de igazoltan a sértettet illető vagyon elvonására. A Be. 149. §-ában szabályozott házkutatás és a 151. §-ában szabályozott lefoglalás a bizonyítás érdekében történhet és az állam javára foganatosítható vagyoneklkobzás biztosítását, a bűnös úton elért vagyongyarapodás állam javára történő elvonását célozza. A Be. a polgári jogi igényt a sértett kártérítési igényének: a bűncselekménnyel okozott kára megtérítése, a vádlott által bűnös úton elért vagyongyarapodás sértett javára történő elvonása iránt igénynek tekinti. A polgári jogi igény az elkövető és a sértett korábbi, a bűncselekmény elkövetése előtti vagyoni helyzetének a visszaállítását, a sértett vagyoni kárának gyors és - lehetőség szerint - teljes megtérítését szolgálja [A vagyoneklkobzásról szóló 69/2008. BK vélemény]. A büntetőeljárásban a terhelten szemben érvényesíthető polgári jogi igény biztosítására a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyont a magánfél indítványára a Be. 159. § (5) bekezdése szerint zár alá kell venni. A Kúriának a polgári jogi igény kielégítésének biztosítása érdekében történő zár alá vételről meghozott 4/2009. Büntető jogegységi határozata értelmében a nyomozás során a polgári jogi igény kielégítésének biztosítása érdekében zár alá vétel kizárólag a gyanúsított vagyonára rendelhető el.
- [11] A kifejtettekre tekintettel a Kúria annyiban pontosítja a másodfokú bíróság indokolását, hogy az alperessel szemben érvényesíthető kár bekövetkezése a büntető eljárásban a polgári jogi igény magánfél számára kedvező érdemi elbírálása esetén igazolt, megítélt polgári jogi igény esetén vizsgálhatók a zár alá vétel büntető kényszerintézkedés elmulasztása folytán a kártérítésnek a Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott egyéb általános feltételei, az, hogy a károsodáshoz vezető okfolyamatban játszott-e szerepet a felperes kereseti követelésének ténybeli alapjaként megjelölt alperesi mulasztás. Miután ezek a kárfelelősség anyagi jogi feltételei, bármely feltétel hiánya a bizonyítatlanságából fakad, amelynek jogkövetkezménye - a bizonyítási teher szabálya folytán - a kereset ítélettel történő érdemi elutasítása.
- [12] A Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban - annak rendkívüli jogorvoslati jellege miatt - bizonyítás felvételének helye nincs; a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során

a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A Kúria ennek megfelelően az érdemi döntését nem alapíthatja olyan bizonyítékra, amely a jogerős ítélet meghozatalakor nem állt a másodfokú bíróság rendelkezésére, márpedig a jogerős ítélet meghozatalakor a polgári jogi igényről a büntető bíróság még nem határozott, az eljárás folyamatban volt.

- [13] A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

### **Záró rész**

- [14] A felperes köteles megfizetni a Pp. 270. § (1), a 78. § (1) bekezdés alapján az alperes - Pp. 67. § (2) bekezdése szerint az ügyvéd jogállású - jogtanácsosának a munkadíjából álló, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5)-(6) bekezdés alapján, a kifejtett képviseleti tevékenységgel arányban meghatározott felülvizsgálati eljárási költségét és a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban tárgyában hozott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján, a felülvizsgálati eljárási illetéket.
- [15] A felek a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 29. § (2) bekezdése és a Pp. 274. § (1) bekezdés alapján tárgyalás tartását nem kérhették, de azt nem is kérték így a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (2) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.
- [16] E határozat ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pont zárja ki.

Budapest, 2020. december 8.

Dr. Puskás Péter s.k. a tanács elnöke, dr. Kocsis Ottilia s.k. előadó bíró, dr. Csesznok Judit Anna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Sz.Sz.

bíróági ügyintéző